

Sygn. akt III AUa 986/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia	SA Teresa Czekaj
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja (spr.) SA Krystyna Smaga
Protokolant: stażysta Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2013 r. w Lublinie

sprawy Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni Z. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 9 lipca 2013 r. sygn. akt VIII U 1126/13

oddala apelację.

III AUa 986/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie art. 151 § 1 pkt 1 k.p.a. odmówił Z. S. uchylecia decyzji z dnia 6 października 2011 roku w części, w jakiej zawiesiła na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012 roku okresu zawieszenia emerytury na podstawie przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych

ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W dniu 18 kwietnia 2013 roku wnioskodawczyni złożyła odwołanie od powyższej decyzji i wniosła o uchylenie decyzji z dnia 6 października 2011 roku w części dotyczącej zawieszenia prawa do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 30 września 2012 roku i wypłatę zawieszzonego w powyższym okresie świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie .

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

Z. S. urodziła się w dniu (...)

We wniosku o przyznanie emerytury z dnia 1 września 2008 roku wskazywała, że pozostaje w stosunku pracy. Odwołująca uzyskała prawo do emerytury na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 1 października 2008 roku od dnia 1 września 2008 roku. Wypłata świadczenia podlegała zawieszeniu, z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Podstawą wydania decyzji był obowiązujący do dnia 7 stycznia 2009 roku przepis art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stanowiący, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Z dniem 8 stycznia 2009 roku wskazany wyżej przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został uchylony na podstawie art. 37 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (Dz. U. 2009, Nr 228, poz. 1507).

Kolejnymi decyzjami organ rentowy, w związku ze zmianą stażu pracy, dokonywał przeliczenia emerytury odwołującej, przy czym decyzją z dnia 4 marca 2009 roku wznowił wypłatę świadczenia od dnia 1 lutego 2009 roku.

W dniu 6 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wydał decyzję o wstrzymaniu wypłaty emerytury Z. S. od dnia 1 października 2011 roku, z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia. Jako podstawę wydania decyzji wskazano przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw.

W dniu 5 grudnia 2012 roku wnioskodawczyni wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. o wypłatę emerytury za 2011 roku, w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 25 marca 2013 roku organ rentowy odmówił uchylenia decyzji z dnia 6 października 2011 roku w części, w jakiej decyzja ta zawiesiła Z. S. prawa do emerytury od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku.

Sąd uznał, że odwołanie jest bezzasadne.

Podstawą wydania decyzji organu rentowego z dnia 6 października 2011 roku w przedmiocie wstrzymania wypłaty emerytury był przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dodany do ustawy przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2010, Nr 257, poz.1726) i obowiązujący od dnia 1 stycznia 2011 roku.

Przepis ten stanowi, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na

rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Zgodnie z treścią art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6 (o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 roku. Przy zastosowaniu wskazanych przepisów organ rentowy wstrzymał wypłatę świadczenia emerytalnego skarżącej.

W kwestii konstytucyjności wskazanych przepisów wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny. W wyroku z dnia 13 listopada 2012 roku (Dz. U. 2012, poz. 1285) orzekł, że przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z tym wyrokiem, od dnia 22 listopada 2012 roku przepis art. 103a w zw. z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw utracił moc obowiązującą w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytur przed dniem 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy.

W złożonym odwołaniu Z. S., wnosząc o uchylenie decyzji i wznowienie wypłaty emerytury powoływała się na wskazany wyrok Trybunału Konstytucyjnego.

Sąd stwierdził, że wyżej powoływanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku wynika, że ma on zastosowanie jedynie do ściśle określonej kategorii osób, co oznacza, iż niekonstytucyjność przepisów, których dotyczy, jest jedynie częściowa.

W sytuacji wnioskodawczynie wyrok Trybunału nie będzie miał zastosowania. Z. S. istotnie uzyskała prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, jednakże w okresie obowiązywania przepisu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten obowiązywał do dnia 7 stycznia 2009 roku i był tożsamy w treści z przepisem art. 103a wskazywanej ustawy.

Zgodnie zaś z powoływanym wyrokiem Trybunału, obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku, a więc już po uchyleniu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie przepisu art. 103a tej ustawy.

Z powyższego wynika zatem, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie K 2/12 nie wpływa na prawidłowość zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji z dnia 25 marca 2013 roku.

Z tych względów i na podstawie powołanych przepisów oraz na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy w Lublinie orzekł jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku złożyła wnioskodawczynie zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 roku i w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku uznającym wymienione wyżej przepisy za niezgodne z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w jakim pozbawiają prawa do pobierania emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy – przez niewłaściwe

zastosowanie w niniejszej sprawie tych przepisów, a wynikające z błędnej interpretacji zakresu działania wyroku Trybunału Konstytucyjnego określonego w jego sentencji, w konsekwencji bezpodstawne przyjęcie, że odwołująca nie nabyła prawa do emerytury w okresie gdy nabycie tego prawa było możliwe bez rozwiązania stosunku pracy.

Wskazując na powyższe wniosła o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w całości poprzez uwzględnienie odwołania i zasądzenie na rzecz odwołującej świadczenia emerytalnego za sporny okres od 1 października 2011 do 21 listopada 2012 roku z odsetkami ustawowymi

- zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości sześciokrotnej minimalnej stawki przewidzianej w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu,

ewentualnie o uchylenie i zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania – przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego wyroku.

Postawione w apelacji zarzuty są chybione.

Wyrokiem, na który powołuje się skarżąca, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Jak wynika z treści wyroku Trybunału niekonstytucyjność wskazanych przepisów stwierdzona została jedynie w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Taka treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego została potwierdzona w jego pisemnym uzasadnieniu dotyczącym skutków wyroku, gdzie w sposób wyraźny i jednoznaczny stwierdza się, że „obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku”, a więc po uchyleniu art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a przed wejściem w życie art. 103a tej ustawy dodanego ustawą z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Podkreślenia wymaga to, że w sprawie rozpatrywanej przez Trybunał Konstytucyjny problem dotyczył jedynie oceny, czy ustawodawca mógł na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. rozciągnąć stosowanie art. 103a ustawy emerytalnej - przepisu ustalającego nową treść ryzyka emerytalnego - na sytuacje przeszłe, tj. wobec osób, które już nabyły prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., czyli w czasie obowiązywania regulacji, która nie zawierała wymogu rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą dla uzyskania świadczenia emerytalnego.

Na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. prawo do emerytury tych osób ulega zawieszeniu, począwszy od 1 października 2011 r., jeżeli nie rozwiążą stosunku pracy do 30 września 2011 r. Takie działanie

ustawodawcy, polegające na odstąpieniu od wcześniej przyjętej polityki, wobec osób, które nabyły prawo do emerytury pod rządami przepisów obowiązujących od 2009 r., zdaniem Trybunału Konstytucyjnego godzi w zasadę zaufania do państwa i prawa, a tym samym narusza bezpieczeństwo prawne obywateli. Trybunał stwierdził, że rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które już skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. musiały, na podstawie art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w związku z art. 103a ustawy emerytalnej, poddać się nowej, mniej korzystnej dla nich treści ryzyka emerytalnego. Innymi słowy, ubezpieczeni, którzy prawo do emerytury uzyskali po spełnieniu jedynie warunku osiągnięcia wieku (oraz odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego), musieli ponownie zrealizować swoje prawo do emerytury według nowej treści ryzyka, czyli spełnić także warunek rozwiązania stosunku pracy, aby emeryturę nadal pobierać od 1 października 2011 r.

Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nie dotyczyło więc osób, które nabyły prawo do emerytury, kiedy obowiązywał przepis art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej.

Według stanu prawnego obowiązującego w dacie nabycia przez wnioskodawczynię prawa do emerytury - przepis art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) stanowił, że prawo do emerytury ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Wyrok Trybunału nie obejmuje zatem sytuacji prawnej ubezpieczonej, która nabyła prawo do emerytury od 1 września 2008 roku, a więc jeszcze przed dniem 1 stycznia 2011 r., ale w okresie obowiązywania art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, wykluczającej ją z kręgu osób, które nabyły prawo do emerytury bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Ubezpieczona nabyła prawo do emerytury w okresie, kiedy istniała bowiem konieczność rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą w celu realizacji prawa do emerytury przez jej wypłatę.

Przepis art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.), obowiązujący w dacie nabycia przez wnioskodawczynię prawa do emerytury był przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego, który w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r., SK 45/04, stwierdził, że art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 5 i art. 73 Konstytucji.

Wnioskodawczyni podejmowała decyzję o przejściu na emeryturę, gdy obowiązywał wymóg rozwiązania umowy o pracę, jako warunek wypłaty przyznanego świadczenia.

Wstrzymanie jej wypłaty emerytury z dniem 1 października 2011 r., ze względu na nierozwiązanie stosunku pracy, było zatem powrotem do unormowań obowiązujących w dniu nabycia przez nią prawa do emerytury i nie stanowiło naruszenia praw nabytych.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że niekonstytucyjność przepisów stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt K 2/12 nie ma wpływu na decyzję wydaną przez organ rentowy, co powodowało oddalenie odwołania.

Z tych względów i na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.